

Allahs riddare

Allahs riddare

Torben Poulsen

Författarhuset

Följande titlar av Torben Poulsen
finns utgivna på svenska:
Le, Smilja (Författarhuset 2001)
Krigets skuggor (Författarhuset 2002)
Smiljas hämnd (Författarhuset 2003)
Koltrastslätten (Författarhuset 2005)

Denna bok är utgiven med stöd från
Nordiska Ministerrådet (Nordbok)

Danska originalets titel: Allahs riddere
©Forlaget Moskito och Torben Poulsen 2005

© Torben Poulsen och Författarhuset
översättning: Ulf R Ohretall
Omslagsbild: Ida Branzell-Rosén
ISBN13:978-91-89390-54-7
ISBN10:91-89390-54-7
Tryckt hos ScandBook, Falun 2006

1

Danmark 2003

Samir stoppar ner den våta handduken i sportväskan tillsammans med de svettiga fotbollskläderna och lyckas med visst besvär stänga blixtlåset. Sedan drar han den vita T-tröjan över sitt fuktiga hår, hittar en kam i väskans ytterfack och går fram till spegeln, som fortfarande är immig, trots att det är mer än fem minuter sedan juniorlagets spelare – med ett undantag – lämnade duscharna. Detta undantag är Wassim, som nu börjat sjunga på en raplåt, med vilken han helt överröstar ljudet av duschen. Samir ler för sig själv. Så länge han kan minnas, har hans bästa vän varit den som lämnat omklädningsrummet sist, och eftersom Samir vanligtvis är näst sist, brukar de två följas åt hem från träningen och hemmamatcherna.

Denna tidiga lördagseftermiddag i mitten av maj är inget undantag, och Samir gör sig beredd att vänta ännu en stund. Med baksidan av handen torkar han bort imma från spegeln och betraktar sig själv med blandade känslor, medan han kammar sitt halvlånga, smålockiga hår bakåt och in bakom öronen. Hans mamma erbjuder sig varje dag att klippa honom, och hans pappa retar honom och kallar honom för ”sin nya dotter”. Även om de båda stöttar honom i att han inte behöver vara som alla andra, har han nog nått gränsen för hur långt deras förståelse räcker och måste snart kapitulera för sin mammas sax.

På en punkt är han i alla fall annorlunda, vilket avslöjas varje gång han ska duscha, men utan att väcka så mycket upp-

ståndelse längre. Han är inte omskuren, som andra arabkillar han känner. Andra sätt han skiljer sig från mängden på, är inte lika tydliga. Han har inte gelé i håret, han har aldrig ägt en svart Schott-jacka eller hiphop-byxor. På fötterna följer han däremot modet. Han har på sig ett par nya, vita Buffalo-skor.

Han har svårt att urskilja sina pupiller, som nästan flyter ihop med ögonens brun-svarta färg. Inte utan en viss stolthet, låter han en hand glida ner över hakan, där hans första, sträva skäggstrån dykt upp som små, svarta prickar på den mörka hyn. Han torkar av spegeln en gång till och betraktar de framträdande kindbenen och den höga pannan, som avslöjas när håret är bakåtstruket, men som lyckligtvis döljs när det är torrt. Han har sina flesta drag efter sin mamma, även sin magra gestalt, vilket innebär både fördelar och nackdelar. Han skulle gärna varit några centimeter längre, med bredare axlar och större muskler. Men i gengäld är det få som kan matcha hans snabbhet på fotbollsplanen. Idag fick han till tre mål mot ett av bottenlagen, Svendborg.

– Snacket går, *Sammyboy*.

Wassim har långt om länge klivit ut ur duschen och står och nuggar håret med sin handduk. Han är i Samirs storlek, men minst tjugo kilo tyngre, utan att för den skull vara fet.

– Om vad?

– Att du går och spanar på Jacobs lillasyster.

Wassim ler finurligt och börjar torka resten av kroppen. Hans föräldrar var några av de första palestinska flyktingar som kom till Danmark, och han har, förutom en storasyster, två äldre bröder. Det har Samir ofta avundats honom, eftersom han då och då blir trött på att vara äldst. Men i gengäld avundas han inte Wassim hans sex yngre syskon.

– Aya?

– Aya-ja-ja. Vad är du ute efter ... lite dansk fitta?

– Håll käften, Wassim. Jag känner henne överhuvudtaget inte.

– Nej, men det kan du ju ändra på. Du är väl kompis med Jacob, eller hur?

– Vi spelar i samma lag, som du vet.

– Du har varit hemma hos honom också.

– Ja, en gång, vad då då?

– Då är ju vägen inte så lång ... om du förstår vad jag menar.

– Glöm det Wassim. Jag är inte intresserad.

– Det är väl bra annars, att öva sig på någon, Sammy, innan fällan slår igen. Aya är inte så illa, om du vill höra min mening.

– Det vill jag inte.

– Åh, vad du är fucking tråkig, mannen. Du är den ende jag känner som inte har knullat ett danskt luder.

– Aya är inget luder.

– Jaså du känner henne ändå?

– Nej, men alla danska tjejer är inte luder.

– Du är väl inte lagd åt fel håll, Sammyboy?

Wassim kastar sin blöta handduk mot Samir, som fångar den i luften och slänger tillbaka den mot hans flinande ansikte.

– Jovisst, varför tror du annars att jag står ut med att vänta på dig jämt?

– Du gör det alltså för att glo på min nakna röv?

Wassim vickar ett par gånger på sin breda, robusta bakdel, innan han sveper handduken om ryggen och skrålande svansar bort till sin plats, där han börjar ta på sig sina svarta boxershorts. I slow-motion. Samir kan inte låta bli att skratta åt vännen, som älskar att uppträda. Kanske beror den exhibitionistiska läggningen på att han tvingats kämpa för att få uppmärksamhet i den stora syskonskaran. Eller också är det bara en medfödd talang.

– Du behöver inte skynda dig, säger Samir när han skratat färdigt och med en högljudd gäspning slår sig ner på den

tomma bänken mitt emot Wassim, som efter att ha krängt en T-tröja över huvudet nu hunnit till den första strumpan.

– Helt ärligt, jag undrar verkligen varför jag väntar på dig. Jag kunde ha varit hemma för en halvtimme sedan.

– Sa du inte precis att det är för att du är bög?

– Om jag i alla fall inte hade behövt lyssna på ditt skitprat.

– Erkänn att du älskar mig.

– Wasser, om du inte är klar inom två minuter, så går jag.

Samir ser på sin klocka. Den närmar sig halv två, och hungern har börjat gnaga i hans mage.

– Får jag fråga dig en sak, Sammy?

Wassim kränger den andra strumpan över sina spretande tår medan han sneglar mot sin kamrat med ett plötsligt allvar i blicken.

– Vad ska du på gymnasiet att göra?

Samir, som hade förväntat sig en ny fråga inom Wassims favoritämne flickor och sex, blir lite överrumplad av den hastiga övergången.

– Ja, vad tror du?

– Gymnasiet är för sjutton inte för såna som oss.

– Varför inte? Om du verkligen ville, skulle du också klara det.

– Varför skulle jag kasta bort tre år av mitt liv? Förklara det.

– Det är inte bortkastat.

– Och efteråt plugga vidare till arbetslös ingenjör, precis som du? Vad häftigt det kan bli, mannen!

– Jag är säker på att det kommer finnas användning för oss. Har du inte hört om alla gamla som vi ska försörja?

– Vem vill anställa några svartskallar som vuxit upp i Vollsmose? Ingen, mannen, om du så har högsta betyg. Nä, jag har pratat med min farbror Masoud om ett jobb. Jag får börja efter sommarlovet.

– På hans pizzeria?

– Ja, och om det går bra, så kan jag kanske överta den en dag, säger han. Hans egna söner orkar inte. De vill hellre reparera gamla bilar och sälja dem svart.

Wassim har fått på sig den sista strumpan och står med ena foten i byxbenet.

– Vet du vad som skulle vara allra, allra fetast, Sammy?

– Fetare än att baka pizzor?

Wassim låtsas inte om Samirs retsamma kommentar.

– Att bli professionell fotbollsspelare, mannen, säger han med ett drömmande uttryck i de svarta ögonen. Kan du inte se det framför dig? Köra runt i en svart Porsche Cabriolet och få vilka läckra brudar som helst.

– Synd bara att du inte kan spela fotboll, Wasser.

Wassim tar upp den våta handduken från golvet och stapplande på ett ben börjar han jaga Samir runt i omklädningsrummet medan han slår efter honom med handduken. Till sist snubblar han på det tomma byxbenet och är nära att slå pannan i bänken.

De två vännerna är nära att dö av skratt och kommer inte till sans förrän ett par ungdomsspelare dyker upp och kastar sina sportväskor efter dem för att få dem att sluta.

Shatila 1975

Skriken från de sårade, och de anhörigas förtvivlade rop på hjälp, skär igenom den heta, stillastående luften, som ännu är tjock av rök efter bombangreppet mot flyktinglägret. Kvinnor med små barn på armarna springer förvirrade in och ut ur husen för att hitta sina familjer och få en bild av förstörelsen. Andra går runt bland bråten med förstenade ansikten, och en grupp män har börjat hämta offren från gatan och lägga dem i bilar för att transportera dem till lägrets överfyllda sjukhus.

I bråten mellan två sönderskjutna hus knäfaller en medel-

ålders man i vit kjortel vid en livlös gestalt. Det är en far och hans halv vuxne son. Med försiktiga rörelser och bävande min lyfter mannen upp pojkens huvud på sin arm, och genast färgas armen röd av blodet, som sipprar fram ur ett sår vid sonens tinning. Med en kniv skär han av den rena armen från sin kjortel och förbinder pojkens huvud, medan han fortsätter säga till honom att han inte får ge upp, inte får dö. Och även om fadern vet att sonens öde är förutbestämt av Allah, ber han ändå den allsmäktige om att skona det dyrbaraste han äger. Men Gud hör inte hans böner, för han har redan för länge sedan tagit emot sonens själ.

Fadern för handen ner över sonens fridfulla ansikte och sluter hans ögon, varefter han gråtande kysser hans klibbiga panna och ber en bön för honom. Sedan lyfter han upp honom i sina armar, och utan att märka kriget och de människor han möter på sin väg, bär han honom genom flyktinglägret och hem till sitt hus. I detta ögonblick existerar bara de två i hela världen. Walid blev 15 år.

Först när de israeliska flygplanen kommer tillbaka och från låg höjd börjar släppa nästa omgång bomber över Shatila, vänder Ibrahim tillbaka till verkligheten, så som den ser ut denna julidag 1975.

2

Danmark 2003

Hur Hazem lyckas lirka upp dörren och starta bilen, går aldrig riktigt upp för Samir. Det hela sker så snabbt att man skulle ha kunnat tro att han hade en nyckel. Abdul och Halil, Hazems vänner, låter sig dock inte luras. De har redan ockuperat baksätet, där Abdul sticker ut sitt runda, slätrakade huvud genom det nedhissade fönstret.

– Står du och pinkar i byxorna, mannen, säger han och ser spydigt på den nye i gänget. Samir sätter tvekande fingrarna innanför det släta, kalla dörrhandtaget. Hade han vetat att de skulle stjäla en bil, hade han aldrig sagt ja till att följa med, men om han backar ur nu, skulle han bli till åtlöje i hela Vollsrose och betraktas som en fegis. Han drar ett djupt andetag och lovar sig själv att det blir sista gången, sliter upp dörren och sätter sig i framsätet bredvid Hazem.

Medan varvräknaren går i topp och däcken tjuter mot asfalten, pressas Samir hårt bakåt i den skålformade läderstolen. Med andan i halsen ser han hastighetsmätaren passera 80 när de dundrar igenom en enkelriktad gata i fel riktning. En äldre kvinna med en liten vit terrier i koppel trycker sig förskrämt upp emot husväggen, och en ung kille och hans flickvän, som just skulle korsa gatan, måste slänga sig upp på trottoaren. Abdul och Halil hoppar begeistrat i baksätet, medan Samir sluter ögonen och försöker bortse från de underliga sammandragningarna i mellangärdet.

– Fett, Hazem, såg du hur han den där typen såg ut i fejsen när han gjorde sitt stunt? Han har garanterat skitit på sig.

– Det tror jag Samir också har gjort. Det luktar misstänkt.

Samir öppnar munnen för att svara, men kan inte få fram ett ord. Instinktivt sträcker han sig efter bilbältet, och efter ett par fruktlösa försök hörs det ett svagt, metalliskt klick. Hazem svänger skarpt till höger vid slutet av gatan och är nära att köra på en cyklist. Han hinner inte köra över korsningen vid gult sken, vilket får en mötande bilist att blinka med helljuset och tuta åt honom.

– Fuck you, idiot!

Hazems högra långfinger med guldringen far upp i vindrutan, och han rabblar en massa på arabiska medan han kör om en rad bilar genom att sicksacka in och ut mellan dem. Sedan sätter han på radion, hittar en hiphop-låt och skruvar upp ljudet så högt att den djupa, dunkande basen framkallar ett klirrande, som tycks komma från handskfacket.

– Har ni sett att kontrollampan slutat att blinka? Samir har tagit på sig bältet, ropar Hazem genom musiken. Du är ju blek som en dansk, lille Samir. Är du rädd för att dra ner på stan med polarna?

– Nej, nej, naturligtvis inte, men ... tänk om vi stöter ihop med snuten?

– Då säger det ta mig fan krasch, skrattar Halil, och de två andra stämmer in.

– Har du inte lagt märke till vad det är för en kärra vi har lånat? skryter Hazem. Det är en *BMW*, mannen. En *520i*. Snutarna hänger inte med, Samir. *Don't worry*.

Samir känner ett hårt slag på sin vänstra axel, och skrattet bryter ut igen i baksätet, varifrån en söt lukt av hasch börjar sprida sig. Hazem sänker ljudet på musiken när hiphopen avlöses av "tjeipop", som han kallar r&b.

– Det är en sak du ska veta, Samir. Vi håller ihop. Som bröder. Du och jag och Halil och Abdul. Vad som än händer, så håller vi ihop. Det är den enda lag som gäller. Fattar du?

Hazem kramar till om Samirs nacke, så hårt att det nästan gör ont.

– Ja, naturligtvis, svarar Samir och drar till sig huvudet. Han önskar att han kunde låta mer övertygad. Han vet att palestinierna har rykte om sig att hålla ihop, även om de hamnar i knipa. Tills nu har han dock aldrig haft användning för att någon skulle skydda honom eller att han skulle skydda sina vänner – om man bortser från ett par enstaka cykel- och mopdestöder. Därför känner han sig inte helt säker på vad det är han precis har sagt ja till.

Den digitala instrumentpanelen visar 23.11. Det är 11 minuter sedan han skulle ha ringt hem, och hans far är garanterat skitarg. Kanske kan han få tillfälle att ringa ett hastigt samtal på mobilen, men vad ska han säga? Att han är på utflykt i en stulen bil tillsammans med ett gäng bestående av de mest berömda rötäggen i kvarteret?

Om han bara kunde vrida tiden ett par timmar tillbaka. Då skulle han kommit på en ursäkt för att inte följa med, för även om han inte känner Hazem personligen, så har han naturligtvis hört om hans bedrifter, varav flera varit omskrivna i tidningen. Det borde ha varit nog för att han skulle dra till sig sina känslospröt, men kanske hade han blivit smickrad av Hazems plötsliga intresse för honom. Alla visste ju att det var Hazem som styrde, och han var en förebild för många av pojkarna för att han inte var rädd för någon eller något, inte ens snuten. Man fick respekt av att vara i hans sällskap. Var det denna respekt Samir tränade efter när han blev tillfrågad om han ville komma med en sväng in till stan för att "kolla om det var något drag"? Han hade naturligtvis trott att det var Odense Hazem menade, och räknade därför med att hinna hem innan hans föräldrar anade oråd. Men nu var de på väg ut ur stan. Med kurs mot motorvägen.

– Kolla handskfacket, Samir. Jag är säker på att det ligger en extranöckel där.

Samir öppnar luckan och sticker ner handen i det djupa, upplysta utrymmet. Han rotar bland några papper, känner på ett plastkort, som helt säkert är till bensen, rotar runt lite mer, och helt riktigt. Där ligger en uppsättning nycklar, som han genast räcker vidare till Hazem, inte utan att vara lite imponerad.

– Typerna som kör runt i de här feta firmaåken, tror att de är så in i helvetes smarta. Men hur smart är det att lägga extranycklarna i handskfacket? Jag frågar bara!

Hazem låter förargad. Som om det vore ett brott i sig, att göra det lätt för en biltjuv.

– Ingen ska få komma i närheten av Hazem Khalidis *Audi A3* när han snart köper sig en. Den kommer vara skyddad från front till röv med alla de nyaste elektroniska prylarna.

– Har du kommit över pengar? frågar Halil genom haschdimman. Eller har du fått en ny bankrådgivare?

– Han har väl rånat bankrådgivarens bank, skrattar Abdul fjolligt med sin djupa, lite hesa röst.

– Ni är bra larviga.

Hazem höjer ljudet till *Snoopdogg* och gungar i sätet till musiken.

– Det krävs bara lite uppfinningsrikedom, grabbar. Och goda kontakter. Men det vet ni naturligtvis ingenting om.

– Har du tagit över din brors butik?

Hazem ler förbindligt och kastar en blick i backspegeln medan hans fingrar trummar i takt mot ratten.

– Vem vet?

– Säg bara till om du behöver nån, erbjuder sig Halil. Jag är ganska pank nu.

Hazem besvarar inte erbjudandet, utan förebrår istället Abdul att jointen inte skickats vidare.

– Vi skulle ju bara rosta tobaken.

Hazem släpper ratten och drar ett par djupa bloss ner i lungorna, innan han räcker jointen till Samir.

– Nej tack, jag känner inte för det.

– *Känner inte för det?*

Hazem försöker härma Samirs röst.

– Kom igen nu, din skit. Bröderna delar allt. Även en fet.

Samir tar ett par försiktiga bloss och försöker gömma röken i munhålan utan att andas in, men blir ändå lite dizzy. Han får en mindre hostattack när han blåser ut röken, vilket genast resulterar i ett par hänfulla kommentarer från baksätet.

Hastighetsmätaren visar 150 när den svarta BMW:n kör ut på motorvägen, där Hazem genast lägger sig i omkörningsfilen. Samir sneglar ängsligt på den digitala klockan, där de koboltblå siffrorna ändras till 23.18. Det är inte bara första gången han åker i en stulen bil. Det är också första gången han inte håller en överenskommelse med sin far, och han vet snart inte vilket som känns värst. Även om den luftkonditionerade kupén är tempererad, svettas han så mycket att T-tröjan under hans jacka klibbar fast mot ryggen. Om bara Wassim hade varit hemma när han gick dit tidigare under kvällen. Då hade han aldrig behövt gå till fritidsgården, för han visste ju att lördagskvällar var stendöda där, och denna kväll var inget undantag. En handfull danska och turkiska flickor hade suttit tillsammans i soffan framför den stora TV:n med chips och cola och någon kärleksfilm, och en liten grupp vietnamesiska killar utnyttjade de äldre killarnas frånvaro till att spela Playstation. Den slöa och deprimerande atmosfären hade förmodligen varit ett extra motiv till att säga ja när Hazem oväntat dök upp tillsammans med sina vänner. Samir hade varken haft lust att stanna på gården eller åka hem och glo på TV tillsammans med familjen. Något måste hända. Bara inte det här.

– Tanken är nästan full. Ska vi inte smita över bron och se hur bonnläpparna har det? utbrister Hazem upprymt medan hastighetsmätaren närmar sig 200 och röken från en ny joint gör Samirs mage ännu mer orolig.

Shatila 1982

Ibrahim låter ett par knotiga fingrar glida igenom det tjocka, grå skägget för att rensa bort eventuella rester från måltiden. De mjölkiga gammelmansögonen kisar mot den låga kvällssolen, som skickar sina bländande strålar genom den lilla fönstergluggen på motsatta väggen. Till sist torkar den gamle av munnen med baksidan av handen och letar fram sitt slitna radband. Genom den öppna dörren ut till bakgården tränger ljudet av kacklande höns och en galande tupp in i rummet. Lite längre bort blandar en hunds skällande sig med de ivriga ropen från ett gäng pojkar, som spelar fotboll på den lilla grusplanen bakom slaktaren. Och som ett ljudspår bakom alltihop hörs trafiken i Shatila och de konstanta skottsälvorna i Libanons spöklika huvudstad Beirut, där inbördeskriget nu rasat i sju år. Efter ännu en kvalmig het septemberdag är kvällens svalkande skuggor så smått på väg att locka ut människorna ur husen.

Dock inte familjen Jama-Husseini, som fortfarande håller på att fira Youssefs tioårsdag. Av sina farföräldrar Ibrahim och Ghofran har han fått ett inbundet exemplar av Koranen med guldtryck på framsidan och färglagda teckningar inuti. Lyckligtvis är det en av de dagar när det funnits både vatten i kranen och ström i eluttaget, så matlagningen har gått som en dans. Nu håller kvinnorna på att röja upp efter måltiden, och deras prat och skratt överröstar nästan skramlandet med grytor, tallrikar och bestick. Ghofran är den osynliga ledaren, som delar ut mjuka, men bestämda order till sina fyra döttrar och deras halvstora flickor. De äldsta av männen – med undantag av Ibrahim, som sitter för sig själv i husets bästa stol – har slagit sig ner på golvet omkring en vattenpipa. Klädda i sina vita klädnader och smårutiga, rödvita huvuddukar dryftar de ivrigt och gestikulerande inbördeskrigets utveckling, som de alla är överens om inte har blivit bättre, sedan Israel ocku-

perat Libanon. De yngre männen har plockat fram spelkort och inviger födelsedagsbarnet och de största av pojkarna i pokerspelets hemligheter, medan de mindre får nöja sig med att titta på och ta lärdom. De vet att det en dag blir deras tur också.

– Vi ruttar här i Shatila, säger Ibrahim plötsligt rakt ut i rummet med sin ljusa röst, som med åren blivit mer och mer feminin. ”Fibrom på stämbanden” var Ghofrans brors diagnos. Han hade i tidernas begynnelse haft en egen läkarpraktik i Nablus, men bodde nu i Västtyskland med större delen av sin familj. Ibrahim har dock aldrig fått någon behandling för problemet. Det fanns värre saker att ta sig an på sjukhuset i Shatila, som inte ens hann med de mest livshotande sjukdomarna. Att skaffa pass och papper så att Ibrahim kunde resa till en specialist i utlandet, skulle kräva en så lång process och så mycket pengar i mutor till ämbetsmännen, att möjligheten inte ens kommit på tal.

Ibrahims kommentar har fått samtalen att stanna av, och allas ögon, även kvinnornas, riktas mot den gamle, som lagt ifrån sig radbandet i sitt knä. Med lätt darrande händer tänder han en cigarett och blossar så häftigt att röken lägger sig som en genomskinlig slöja över hans rynkiga, solbrända ansikte. Ett mindre hostanfäll får honom att tuberkulöst och pipande kippa efter andan. Ibrahim verkar äldre än de 65 år han passerat, och åldrandet har gått fort sedan han förlorade sin yngsta son, Walid, och två av sina bröder under israeliska luftangrepp.

– Förr så trodde jag det fanns gott om tid, fortsätter han och rättar till sin runda kalott, som har kommit på sned efter hostanfallet. En gång trodde jag att Allah den allsmäktige i sin stora nåd och barmhärtighet skulle se till att vi kunde vända tillbaka till Galiléen, så att jag kunde dö med frid i sinnet och bli begravd i helig jord.

– När du en dag möter din skapare i Paradiset, kommer du

att glömma den tid du haft här på jorden, hörs det från hans fru, som har lämnat kvinnorna i köket. Man ska aldrig ge upp hoppet Ibrahim, eller tvivla på Allahs vilja.

– Det kan du säga, Ghofran, men det har gått mer än 30 år, och vi sitter fortfarande i detta usla råtthål. Judarna har tagit allt ifrån oss. Vår mark och vår egendom, våra rättigheter och vår värdighet. Vad har vi kvar?

– Vi betraktas som terrorister för att vi kämpar för att få tillbaka det som zionisterna har tagit ifrån oss, inskjuter Ahmed, Ibrahims äldste son. Han ser på den gamle, som måste lägga band på sin upphetsning med ännu ett par kraftiga bloss på den starka, egyptiska cigarett, som Ghofran var så tursam att hitta tre paket av på marknaden, när hon hämtade slaktade höns och grönsaker till familjens kvällsmåltid.

Med sina 39 år är Ahmed den ende i Ibrahims och Ghofrans barnaskara som kan minnas några av de händelser, som hans far genom åren har berättat om. Eller kan han? Kanske härstammar de dramatiska bilderna i hans hjärna egentligen ifrån Ibrahims detaljerade berättelser, som han hört så många gånger att han kan dem utantill. Bilder av judiska milissoldater som väcker familjen mitt i natten och skjuter varningsskott i luften. Bilder av hans uppskrämda och förtvylade mor, som gråtande står med sin lilla dotter Fatima på armen. Och hans far, som vägrar att lyda soldaternas order om att lämna sitt hus och sin slakteributik och som blir slagen i huvudet med en gevärskolv, så att blodet forsar ner över hans ansikte från ett trasigt ögonbryn. Andra bilder är mer diffusa: Flykten genom öknen på flaket till en gammal lastbil, och – efter flera dagars resa – ankomsten till ett överfullt, stinkande flyktingläger i Libanon.

Ahmed gör en snabb huvudräkning. Jo, han var sex år när zionisterna utropade staten Israel och drev två och en halv miljon av hans landsmän på flykt. Så starka intryck kan väl fastna i ett sexårigt barn? Han har ett svagt minne av att hans far reste bort för att delta i det första kriget mellan araber och

judar. Lyckligtvis slapp han oskadd ifrån Davids kamp mot Goliat.

– Även om Ghofran lovar mig Paradiset, står jag inte ut med tanken på att dö här i Shatila, säger Ibrahim skrovligt medan askan från det sista av hans cigarett faller ner på golvet. Eller att mina barn och barnbarn inte har någon framtid. Vi måste göra upp med förtrycket, Ahmed.

Det blir så tyst i rummet att man nästan kan höra dammkornen dansa i det sista av en solstrimma. Till och med ljuden utifrån verkar tystna. Det är så länge sedan Ibrahim pratat om att göra uppror att ingen av de närvarande, inte ens Ahmed, kan minnas när det var. Tvärtemot har fadern genom åren, trots sitt återkommande beklagande, manat till besinning. Efter att ha förlorat en son och två bröder med några få veckors mellanrum, drog han sig ur PLO och uppfostrade sina söner till att inte sätta livet på spel mot övermakten. Det ledde till beskyllningar om feghet, ja, det fanns till och med de som kallade Ibrahim en förrädare.

– Det är på tiden att du och dina bröder åter ansluter er till PLO och gör väpnat motstånd, Ahmed.

Ibrahim ser på sin son med sina matta, trötta ögon.

– Din äldste son har väl också blivit så pass stor att han kan göra någon nytta?

Ahmed fångar sin fru Samihas blick, en blick som mer än ord avslöjar vad *hon* tycker om den tanken. Med en djup suck låter hon ögonen glida över mot Jamal, som sitter vid sidan om sin far. De liknar varandra, tänker hon. Både till utseende och sätt. Jamal har blivit lika lång som Ahmed, om än inte lika kraftig, och Samiha tycker han är alldeles för ung för att skickas ut i krig. Men Jamal ser inte sin mors bekymrade blick. Han har vänt ansiktet mot sin farfar, och uttrycket i den 17-årige pojakens ansikte signalerar med all tydlighet att han är redo.

Ahmed tar emot en nick från var och en av sina tre bröder,

som ett tecken på att tiden är inne att avslöja deras hemlighet. En hemlighet de har burit på under det senaste året och som deras fruar inte vet någonting om. Men i samma ögonblick som Ahmed öppnar munnen, överröstas han av ett öronbedövande oväsen, som får hela huset att vibrera. Han störtar ut på gatan, följd av sina bröder och sin äldsta son. Himlen är svart av lågtflygande israeliska flygplan, som är på väg in över Shatila. Männen springer in mot staden, och kvinnorna får nöja sig med att sända ångestfyllda blickar efter dem, medan födelsedagsbarnet Youssef skjuter ner flygplanen med sin Kalashnikov-atrapp.

3

Danmark 2003

Diskotek *Crazy Daisy* ligger som ett neonupplyst tempel ut mot torget, där en svart BMW tyst glider fram längs raden av parkerade bilar och hittar en plats under en stor lind. Fyra unga män kliver ur, och efter hand som de närmar sig diskoteket, blandar sig högljudda röster med technomusikens dunkande puls. Framför huvudingången står ett femtiotal ungdomar i små klungor och njuter av den varma sönderjylländska vårnatten, de flesta med en öl i ena handen och en cigarett i den andra.

– Kom, vi kollar in det.

Hazem går först med långa, beslutsamma steg och händerna djupt begravda i Schott-jackans fickor, kanske i ett försök att se mer bredaxlad ut än han verkligen är. Ljuset från diskoteket reflekteras i hans vaxade, svarta hår, och de vida, slängiga byxbenen är insnörda precis ovanför Buffalo-skorna. Den långe Halil och den korte, satte Abdul följer tätt efter honom likt ett par livvakter, och de lyckas hålla samma takt som Hazem. Samir däremot, håller sig lite flackande några steg efter de andra, uppenbart osäker på sin plats i gänget.

– Låt oss hitta några luder som har lust att åka en sväng, säger Halil och stannar till under en gatlampan för att tända en cigarett.

– Ja, några blonda babes med stora tuttar, preciserar Abdul och griper tag i Halil bakifrån.

– Och en läcker röv, tillägger han, varefter han börjar jucka med sin nedre kroppshalva och utstöta högljudda stön. Samir kan inte låta bli att skratta åt scenen, men Hazem tycker inte det är roligt.

– Håll er i styr, för helvete! fräser han. Vi behöver inte väcka mer uppmärksamhet än nödvändigt.

De två syndarna hittar åter igen tillbaka till något som liknar en gemensam takt, och Samir försöker hålla jämna steg och se ut som om han är med i gänget, även om han mest har lust att försvinna ner längs första bästa sidogata. Klockan är snart ett, och hans far har säkert redan ringt runt till några av de andra föräldrarna för att fråga efter honom.

Hazem stannar bakom några parkerade bilar, rycker till sig Halils cigarett ur munnen på honom och drar med sammanknipna ögon ett par djupa bloss medan han låter blicken svepa över platsen framför diskoteket. Sedan vänder han sig mot Samir.

– Får jag se din kniv, säger han, och Samir svarar lite häpet att han inte har någon.

– Är du inte påklädd? Du kan ju inte gå runt utan något att försvara dig med.

– Men, vi ska väl inte använda kniv *nu*?

Hazem tar ett sista bloss på cigarettens innan han fimpar den under sina skosulor.

– Man vet aldrig. Ta den här.

Samir får något hårt och halt i handen.

– Den är bara till låns, okej? Tills du har skaffat dig en egen. Du trycker bara här.

Det hörs ett ljud, och ett blankt, två decimeter långt knivblad far ut.

– Gå nu inte omkring och skryt med den, va? Eller säg var du fått den ifrån. Den är inte särskilt laglig.

– Nej, nej, visst inte, svarar Samir och faller försiktigt ihop kniven. Efter att ha sett sig över axeln stoppar han ner den

i innerfickan på sin svarta jeansjacka bredvid den avstängda mobiltelefonen. Hazem trycker åter till om hans nacke, kanske för att visa att han nu blivit upptagen i gänget.

När fyra gestalter kliver fram i gatljuset och genar över gatan i sina svarta jackor, upphör, som på ett kommando, alla samtal mellan de unga danskarna framför *Crazy Daisy*. Hazem sträcker på ryggen och reser sig lite på tå, för att kompensera för sin bristfälliga längd. Abdul och Halil håller sig fortfarande tätt intill honom, medan Samir ännu inte riktigt vet var han ska göra av sig själv. Med en viss förundran märker han hur alla tar ett steg åt sidan när kvartetten målmedvetet går emot diskotekets entré. Behövs det inte mer för att skaffa sig respekt? De andra är ju många fler. Kanske tio gånger så många. Vad är de rädda för? Samir sträcker ofrånkomligt på sig och kan inte låta bli att känna en viss stolthet över att höra till Hazems utvalda. Vad skulle Wassim säga om han såg honom nu? Eller bosniske Meho? Det är ungefär samma känsla som att bli uttagen till A-laget. Man känner sig stolt men också lite osäker på om man kan leva upp till äran.

Stolthetskänslan försvinner dock lika snabbt som den kommit. Den spända atmosfären gör Samir nervös. Han tar ett par djupa andetag och rättar in sig bakom Hazem med blicken stelt riktad mot hans rygg. Plötsligt får han en krypande känsla av att vara iakttagen. Han vrider på huvudet och möter en ljushårig flickas frågande blick. Hon står till höger om entrén tillsammans med sin lika blonda väninna, och hon ger honom ett försiktigt, osäkert leende, så att Samir i förvirringen råkar trampa Halil på hämlarna.

– Men se dig för, halvhjärna!

Samir mumlar fram ett ”ursäkta” och ser i ögonvrån hur tjejkarna fnissar åt hans klumpighet. Slokörad stoppar han händerna i fickorna och kommer upp vid sidan om Halil just när de kommer fram till diskotekets ingång. Framför dem tornar en jätte med rakat huvud upp sig i en kortärmad vit T-tröja

med diskotekets namn på bröstet. Han står med sänkt huvud och lutande axlar och ser ut att väga över 120 kilo.

– Det är fullt, säger han och lyfter ena handen.

– Det tror vi inte på, tjuvacke, svarar Hazem och ser provocerande på dörrvakten medan Abdul och Halil ställer sig på var sin sida om honom. Samir blir stående lite för sig själv och känner sig mer och mer som en av de tysta åskådarna.

– Det blir du tvungen till, och dessutom ska du låta bli att kalla mig tjuvacke, svarar dörrvakten på en dialekt som Samir inte känner igen. Hazem skrattar högt och vänder sig mot sina livvakter.

– Vad fan är det för språk fetknoppen snackar på?

– Bonnarövska, föreslår Abdul.

– Ja det är i alla fall inte *danish*.

Dörrvaktens blick flackar allt mer, och hans tungspets åker snabbt fram och tillbaka längs överläppen.

– Ni ser ju själva hur många som står här utanför.

Mannen är uppenbart rädd, även om han nu drar upp axlarna och försöker pumpa ny luft i bröstkorget. Samir sneglar på de kringstående. Allas ögon är riktade mot ingången, även de två ljushåriga väninnornas. Det ser ut som om alla håller andan tillsammans.

– Det är väl för att de är ute och hämtar frisk luft. Är det inte så, tjuvacke?

Hazems blick är fylld med förakt, och dörrvakten drar ett djupt andetag och gungar framåt på tåspetsarna medan hans breda ansikte antar en allt rödare färg. Den här gången väljer han att ignorera förolämpningen. Han ser sig istället lätt desperat över axeln, som om han inte kan förstå varför hjälpen inte kommer, alltmedan musiken oförtrutet maler vidare.

– Okej, låt oss göra en *deal*. Vi går in och kollar om det är så skitpackat som du påstår. Om du har rätt, lovar vi att gå igen.

Hazem kastar en snabb blick åt Halil som nickar, innan han fortsätter.

– Men om du ljuger, så har du fått ett problem, kompis. Vi gillar inte rasister. Kom, grabbar!

Hazem tar ett steg fram, men den unge sönderjyllänningen ställer sig bred och mäktig framför honom med korslagda armar och blinkande ögon. Ett mumlande sprider sig över området, och ett rop tränger igenom längre bakifrån: ”Stick härifrån, svartskallar!”

– Flytta dig!

Hazem försöker knuffa undan mannen, men får själv en kraftig knuff, som skickar honom baklänges nedför trappsteget och rakt i armarna på Samir, som inte klarar att hålla balansen utan tumlar bakåt och landar på ryggen med Hazem över sig.

– Hej, hej mannen, vad tar du dig till?

Abdul och Halil kastar sig fram och börjar gå lös på dörrvakten, som förskräckt kliver ett steg tillbaka och lyfter upp armarna framför ansiktet. Sedan kommer Hazem på benen. Från sin liggande ställning hör Samir ett metalliskt klick och ser något blänka till i Hazems högra hand. Bråkdelar av en sekund senare stöter handen in i dörrvaktens mage.

Den storvuxne mannen stönar till och ser förvånat på angriparen medan en röd fläck sprider sig över hans vita T-tröja. Ett par flickor skriker hysteriskt, och ett mumlande sprider sig ibland de församlade, men ingen ingriper, inte ens när Hazem hugger för andra gången. Dörrvakten jämrar sig och står ett ögonblick och svajar med rädslan målad över ansiktet och båda händerna pressade mot sin mage. Sedan faller han tungt framåt. En stund lyckas han hålla sig uppe på knä, men Abdul ger honom en spark över nacken så att han faller ihop. Liggande på trappsteget blir han överöst med fler sparkar i huvudet och på kroppen.

– Vad fan ligger du och glör på, Samir? Idioten ska krossas! ropar Halil. Ett par danska killar drar sig närmare och ser ut som om de tänker lägga sig i, och folk har börjat strömma ut från diskoteket.

– Nu sticker vi, ropar Hazem. Abdul hinner ge deras medvetlösa offer en extra spark innan han tar till flykten tillsammans med de andra. ”Svartskallar!”, ”Mördare!” Ljuder ropen efter dem när de springer iväg mot torget, den här gången med Samir i täten. Nej, det kan inte vara sant, tänker han med hjärtat pumpande i bröstet. Det måste vara en dröm. En mardröm, en hemsk mardröm. Om en stund så ringer väckarklockan, och så kommer allt vara som det brukar.

BMW:n ger till ett litet tjut och blinkar dem till mötes, när Hazem från långt håll låser upp bilen. De får vänta några sekunder på Abdul, som inte direkt är en sprinter. Frustande kastar sig den korte, tjocke araben in i baksätet och landar med huvudet i knät på Halil eftersom Hazem i samma sekund hastigt backar iväg.

I hög fart kör de genom staden, och när de svänger till höger på genomfartsleden, kan Samir inte längre hålla igen. Han stoppar huvudet mellan benen och kräks på bilgolvet.

Shatila 1982

Ahmed är plötsligt tillbaka i sin fars slakteri i Galiléen. Ser det droppande blodet från de nyslaktade fårkropparna, som hängts upp i krokar i taket, känner den sötaktiga stanken av blod i näsborrarna. Minnet är så starkt att han måste anstränga sig för att inte kräkas. Men det är inte stanken av fårblod som möter honom när han kliver in i lägenheten på fjärde våningen. Det är stanken av människoblod.

Av död.

Han ger dörren, som står på glänt, en lätt knuff med axeln, utan att ta fingret från avtryckaren. Den syn som möter honom när han stiger in i rummet, är nära att slå omkull honom och den ristas för alltid fast i hans minne. Omkring ett stort bord sitter en familj. En man i Ahmeds ålder, en kvinna, som

förmodligen är hans fru, fyra barn och en gammal kvinna. De sitter alla upprätt i sina högryggade stolar och ser ut att vara mitt i en måltid. Bordet är täckt med tallrikar och bestick, och i mitten står en stor svart gryta med en slev i. Men familjemedlemmarna pratar inte med varandra. De rör sig inte. De ser ut att vara gjorda av vax.

Först när Ahmeds svettiga och smutsiga fötter börjar klistra fast i sandalerna, upptäcker han att han står mitt i en blodpöl. Han tvingar sig själv till att lyfta blicken och se var blodet kommer ifrån, även om han redan vet det. De döda kropparna är genomborrade av kulor och kläderna dränkta i blod. Antingen har familjen överraskats av soldaterna när de satt och åt, och blivit skjutna med kpistar där de satt. Eller också, vilket verkar mer troligt, blev de skjutna när de försökte undfly sitt öde, varefter de blivit placerade runt bordet som ett makabert och grovt skämt. Kvinnorna och de äldsta av flickorna har var sin huvudduk bunden runt halsen. Den har uppenbart slitits av deras huvuden som en förödmjukelse, antingen innan eller efter att de avrättats. Eller ... Ahmed försöker låta bli att tänka tanken till slut, men den är allt för påträngande ... eller också har de strypts med sina huvuddukar medan resten av familjen såg på. Kanske har de även blivit våldtagna, hinner Ahmed tänka innan han kräks i en tjock stråle, som landar i blodpölen.

Så återvänder ljuden från gatan med en kraft och intensitet som hotar att spränga hans huvud i småbitar. Skottsalvorna från kpistarna, granatexplosionerna, enstaka gevärsskott, soldaternas kommandorop, kvinnornas gälla skrik, det vinande och skorrande oljudet från stridsvagnarnas larvfötter. Ahmed tänker på sin familj, som befinner sig i en lägenhet ett par gator bort tillsammans med ett dussin andra flyktingar. Han ber i sitt stilla sinne till Allah att de inte ska ha blivit upptäckta av de fruktade och ökända libanesiska soldater, som kallar sig kristna falangister. *Kristna?* Hur kan man kalla sig kristen,

och begå så barbariska handlingar? frågar han sig själv, innan andra frågor tränger sig på: Hur kunde Allah låta det ske? Vad har mitt folk gjort som gör att de förtjänar ett sånt här öde, ett sånt här straff? I det här ögonblicket kämpar Ahmed inte bara med illamåendet, utan också med sin egen vacklande tro.

Det ekande ljudet av snabba steg på trappan sliter honom ifrån hans kätterska tankar. Med geväret tätt intill kroppen och pekfingret krökt över avtryckaren pressar han ryggen mot väggen till höger om dörren, som leder ut till den långa, smala korridoren. Stegen stannar precis utanför ytterdörren, som han glömt att stänga efter sig. I pauserna mellan skottsälvorna från gatan hör han ansträngda andetag närma sig. Det låter som om det bara är en person, men han kan inte vara säker. Ska han springa fram från sitt gömställe eller vänta tills personen kommit in i rummet helt?

Innan han hunnit bestämma sig, hinner den andre förekomma honom. En pistol pressas mot hans panna och han får order om att släppa geväret.

– Vad sjutton, storebror, är det du? Jag har letat överallt efter dig.

Ali visar upp ett överraskat leende och sänker pistolen.

– Puh, detsamma, svarar Ahmed med bankande hjärta. Var är de andra?

– Jag tappade kontakten med Hassan och Mohammed när vi tvingades fly från ett hus på Damaskus Street. Jamal vaktar lägenheten tillsammans med Awni och hans söner.

– Bra.

Ahmed omfamnar sin bror, som verkar alldeles stel.

– Falangisterna skjuter på allt som rör sig, säger han och gör sig fri från omfamningen. Han andas fortfarande ansträngt, och hans röst låter inte som den brukar. Han ser skakad ut.

– De tränger in i folks hem och dödar kallblodigt hela familjer. Kvinnor och män, barn och gamla. Ja, till och med små bäbisar.

– Jag vet, Ali.

Ahmed gör ett kast med huvudet, och först nu får Ali syn på det döda sällskapet runt bordet. Han utstöter ett gurglande ljud och sväljer kraftigt ett par gånger, vilket får adamsäpplet att röra sig snabbt upp och ned. Sedan ser han på blodpölen med de illaluktande spyorna och står ett ögonblick och svajar fram och tillbaka, som om han försöker bestämma sig för åt vilket håll han ska falla.

– Må de vantrogna djävlarerna förtäras av helvetets flammor, utbrister han och griper tag i Ahmeds arm. Sedan kastar han ännu en blick på de döda och ser på sin storebror med blanka ögon.

– Vi kan inget göra, Ahmed, säger han lågmält. Det är lik överallt. I hus och på bakgårdar och gator. Det är hundratals döda.

Sedan sänker han rösten ytterligare, som om han vill bespara de döda att höra om det hemska.

– Det är barbarer vi slåss emot, och det finns ingen som hjälper oss, Ahmed. Förstår du? Ingen!

– Vi får försöka göra så mycket motstånd som möjligt och hjälpa så många vi kan, Ali.

– Hur? Den israeliska armén har slagit en järnring runt stan så att falangisterna i lugn och ro kan göra klart sitt jobb. De slutar inte förrän de har utrotat oss allihop. Folk kommer inte ut ur lägret och ingen kan komma in. Vi har hamnat i helvetet, Ahmed. Må Allah vara med oss.

– Han tycks inte vara till så stor hjälp just nu. Vi får ta hand om vårt eget öde, Ali. Ingen annan gör det.

4

Danmark 2003

Klockan är runt fyra på morgonen när Samir försiktigt sticker nyckeln i låset, men han hinner inte ens vrida om den, förrän dörren går upp av sig själv. Innanför står hans pappa Jamal, och hans bistra blick får sonen att krympa ihop.

– Kom in bara, Samir. Det är visst något vi måste prata om.

Samir blir stående en stund i den dunkla hallen för att samla mod till att följa efter sin pappa ut i köket. Där väller morgonsolen och fågelsången intensivt in genom det öppna fönstret, men lyckligtvis ställer sig hans far med ryggen mot köksbordet så att hans breda rygg skärmar av ljuset. Samir sätter sig på en pall vid det lilla slagbordet och har svårt att komma på vad han ska göra. Ivriga röster hörs inifrån hans systrars rum, och hans mamma Asmaa är säkert också vaken. I varje fall hör han ljud ifrån föräldrarnas sovrum. I gengäld tycks det vara lugnt i hans eget och lillebror Yassins krypin.

Han tar mod till sig och lyfter blicken, men i motljuset är det svårt att se uttrycket i hans pappas ögon. Lika bra det, tänker han. Men varför står han bara där utan att säga något?

– Jag utgår från att du har en bra förklaring, säger Jamal till sist, och på arabiska. En mycket bra förklaring, Samir.

– Vi var i stan.

Samir slår ner blicken mot de röd-vita rutorna på vaxduken.

– Vi?

– Ja, Hazem och ...

– Hazem?

Varför upprepar hans pappa hela tiden vad han säger?

– Ja, och Abdul och Halil ... och så jag då.

– Abdul Aboude och Halil Abbas?

– Ja.

Samirs ögon har vant sig vid motljuset. Han kan nu se sin pappas blick, och den får honom att känna sig som en liten, ouppfostrad pojke, som mest har lust att gömma sig under bordet.

– De där kriminella rötäggen! Vad tänker du på, Samir?

Tänker? Just nu tänker han väl bara på en sak: att få det överståndet. Att få berätta för sin pappa om det som hänt. Ända från det ögonblick när han träffade Hazem och de andra på gården, tills de ställde ifrån sig den stulna bilen på en parkeringsplats inne i stan. Men skulle inte hans pappa ringa polisen då? Samir hade ju avgett ett löfte. Ett löfte som var som en ed. Han hade lovat, ja nästan svurit, att hålla tyst vad som än hände, och då kunde han ju inte börja dra in sin far i det. I varje fall inte nu.

– Har vi inte pratat om vem du ska och inte ska umgås med, Samir?

– Jo.

– Då förstår jag ingenting.

Det gör inte Samir heller i det här ögonblicket, och han har svårt att hitta en förklaring som kan underlätta förståelsen.

– De frågade om jag hade lust att följa med ner på stan, och så ... plötsligt gick tiden, svarar han sedan, och det är ju inte helt fel heller.

– Jo, det vill jag lova. Var var ni någonstans?

Samir möter sin pappas skarpa röntgenblick, som ser genom allt och alla. En blick han alltid fruktat, men som han bara vid enstaka tillfällen blivit utsatt för.

– På ett diskotek.
Han kan nästan inte få det förbjudna ordet över sina läppar.
– *Diskotek?* Har jag inte förbjudit dig att gå till sådana ställen, Samir?
– Jo, jo, men ...
– Bara för att vi bor i Danmark behöver du väl inte uppföra dig som en dansk?
– Nej, men ...
– Men vad, Samir?
– Jag har ju fyllt 16, och de andra får ju ...
– Du är inte vuxen ännu, Samir. Vilka *andra* pratar du om?
– Ja, några av mina vänner. Wassim och Meho, till exempel. Och Bassem.
– De har slappa föräldrar, Samir. Vad hade du att göra på det där diskoteket utan mitt medgivande?
– Ja, du vet ...
– Har du druckit?
– Nej ... nej, naturligtvis inte.
– Eller tagit droger?
– Nej, det vet du att jag aldrig skulle göra.
– Vad vet jag? Jag trodde jag kunde lita på dig.
– Det kan du också.
– Då förstår jag inte vad du gör i sällskap med de där laglösa banditerna. Vill du måla din familjs ansikten svarta?
– Nej, nej, självklart inte. Det var ju bara en enstaka gång, pappa.
Även om Samirs familj på många sätt skiljer sig från andra palestinska familjer, betyder det mycket för hans föräldrar vad andra tänker och säger om dem. Det är viktigt att åtnjuta anseende och respekt, att ha *vita ansikten*. Det ska inte mycket till för att göra dem svarta. Ett enda felsteg, inte minst från flickornas sida, kan vara nog. Pojkarnas felmarginal tillåts vara

större, men det är en ringa tröst för Samir, som återigen måste sänka ögonen mot vaxduken för att undgå sin pappas fasta, genomträngande blick. Nattens upplevelser har efterlämnat en hård klump i magen, men han måste försöka skjuta undan tankarna på det och koncentrera sig på det tredje gradens förhör, som hans pappa håller på med. Det är svårt, eftersom han samtidigt måste kämpa mot en förlamande trötthet, som är både fysisk och mental. Om han bara kunde få sova.

– Jag mötte dem på fritidsgården, fortsätter han för att bryta tystnaden. Det var de som frågade om jag ville följa med ner på stan.

– Och det kunde du inte säga nej till?

– Jag tänkte att det inte var så farligt. Det fanns inga andra där att prata med.

– Då kunde du ju bara komma hem.

– Javisst. Det ångrar jag också att jag inte gjorde.

– Har du varit tillsammans med en flicka?

– Nej, pappa.

Jamal flyttar sig lite åt sidan så att solen plötsligt träffar Samir rakt i ansiktet, och för ett ögonblick är han helt bländad.

– Varför ringde du inte hem?

Samir flyttar sig och pallen för att slippa den skarpa strålkastaren. Sedan tar han upp saltkaret, som står i en korg mitt på bordet tillsammans med andra kryddor, och börjar flytta runt det mellan rutorna på vaxduken, som om den vore en schackpjäs.

– Jag glömde det.

– *Glömde* det?

– Ja, tiden gick så fort.

– Vad gjorde ni?

– Lyssnade på musik och pratade med några vi känner.

– Vem?

– Några somalier. Du känner dem inte. De bor inte här.

– Hur känner du dem då?
– Jag har träffat dem några gånger här ute, en av dem spelar i ungdomslaget.
– Var det inte så att det var några av Hazems vänner som hade permission från fängelset, då?
– Sluta nu, pappa. De var helt okej.
Det går plötsligt upp för Samir att han håller på att veckla in sig i en ren och skär lögn. Det är första gången han inte säger sanningen till sin pappa, när han frågat efter den.
– Vilket diskotek var ni på?
– ”Kung Gräs”, du vet, inne vid Asylgade.
– Och där har du varit sedan klockan nio i går kväll?
– Nej, nej, självklart inte.
Samir flyttar lite mer på saltkaret och gäspar demonstrativt i hopp om att hans pappa snart ska låta honom gå. Om han varit lite mer klar i huvudet kanske han hade kunnat komma på en lite mer trovärdig historia.
– Vi hängde vid gården först. Spelade lite Playstation, du vet.
Han sneglar på sin pappa. Kunde han inte sätta sig ner snart, istället för att stå där som ett hotande berg. Det är inte för att han är särskilt stor, högst en och åttio, men hans finmejslade, muskulösa kropp har en tyngd som ingjuter respekt, även om han på sista tiden fått en antydning till mage. Det kortklippta, tjocka håret och det välskötta helskägget är fyllt med grå stänk, och han har fler rynkor på sin breda panna än man normalt ser hos en man som ännu inte fyllt 40.
– De har fått ett helt nytt fotbollsspel, fortsätter Samir i ett försök att vädja till deras gemensamma fotbollsintresse. Du skulle se hur verklighetstroget det är. Det är nästan som att se en match på TV.
– När lämnade ni fritidsgården?
– Öh, vid halvelvatiden tror jag. Jag tittade inte på klockan.

– Alltså en halvtimme innan vi hade bestämt att du skulle vara hemma?
– Ja, men ...
Samir vrider sig på pallen. Han kan snart inte komma på fler lögn.
– Jag tror jag ska prata lite med Hazems far.
– Nej ...
Samir ser förfärad på sin pappa.
– Det ... det kan du inte göra.
– Varför skulle jag inte kunna det?
– Öh ... det skulle vara för pinsamt.
– Pinsamt?
– Ja, och dessutom är han inte hemma. Han ... han är inlagd igen. Det är något med nerverna, du vet. Något från kriget.
– Ja, eller också har han bara flytt hemifrån med alla andra fäder som förlorat sin mustasch.
Samir känner igen uttrycket, som han förut hört sin pappa använda om de män som inte lever upp till sitt ansvar för familjen, och i synnerhet för sina söner. De har enligt Jamals åsikt förlorat sin ära, sin manlighet. De har fått mustaschen bortrakad.
– Hazem och de andra är ju äldre än mig. De får gå ner på stan. Det är bara jag som ...
– Hur gamla är de då?
– Hazem och Halil har fyllt 18, Abdul är visst 17.
– Tycker du inte att du borde hålla dig till dina jämnåriga ... såna som har ett rent straffregister?
– Det gör jag ju. Men de är ofta så ... barnsliga.
– Du glömmer visst att du själv är ett stort barn, Samir.
Med denna svidande anmärkning sätter Jamal sig långt om länge ner på andra sidan om slagbordet, men uttrycket i hans svarta ögon tyder inte på att det är för att umgås.
– Okej, jag väntar med att prata med Hazems far.
Samir drar ett lättat andetag.

– Men på ett villkor: Du håller dig borta från de där typerna. Är det förstått?

Samir mumlar fram en svag bekräftelse.

– Högre, Samir, jag kan inte höra dig.

– Ja!

– Och en sak till: Du har utgångsförbud nästa månad.

– Utegångsförbud? Ja men ...

Samir vet att det inte tjänar något till att protestera. Hans pappas ord är lag i familjen, men ibland lyckades Asmaa att hantera det så flexibelt att ett ja och ett nej kunde bli ett både och. Men det kommer hon knappast att göra den här gången.

– Det betyder också att du ska vara hemma senast klockan 21. Bryter du den här överenskommelsen blir det tal om helt andra, allvarliga konsekvenser. Har du förstått det också?

– Ja.

Samir böjer huvudet. Han är för trött för att föreställa sig vad dessa konsekvenser kan vara, men vet att det inte bara är tomma hot.

– Bra, se till att få lite sömn nu. Din mamma har varit väldigt orolig för dig.

– Jag är ledsen för det. Hälsa henne förlåt från mig.

– Du ser väl till att själv lägga dina nerspydda kläder i tvättmaskinen, eller hur?

Jamal reser sig och lämnar köket. Var det en retsam glimt i ögonen? Nej, det kunde det inte vara. Hans pappa var inte upplagd för skämt. Samir hade missbrukat hans förtroende, och det skulle ta lång tid att vinna tillbaka det, om det överhuvudtaget var möjligt. Frågan var om han förstått att Samir ljugit för honom. Det var kanske därför han gömt sin triumf, anmärkningen om spyorna, till sist. För att berätta för Samir att han *var* genomskådad.

När sovrumsdörren stängts efter Jamal, sticker Samir ner näsan under ärmarna på sin jacka och luktar därefter på sin svarta T-tröja. Jo, fy vad kläderna stinker. Han trodde han

hade lyckats tvätta bort det. Efter att han hade spytt i bilen, hade Hazem, som inte stod ut med stanken av spyor, stannat på första bästa rastplats och beordrat honom att slänga golvmattorna i en sopcontainer. Därefter hade han fått välja mellan att gå in på toaletten och tvätta av sig eller bli kvarlämnad på rastplatsen.

Samir öppnar försiktigt dörren till sitt och Yassins rum, som nästan är helt upplyst, trots att gardinen är fördragen. Han sneglar mot den översta sängen, varefter han skyndar sig att klä av sig. När han står med jeansen i händerna, upptäcker han en stor, mörk fläck vid ena fickan. Han håller byxorna mot ljuset och drar ifrån gardinen något. Det liknar blod. Han luktar på det, känner på det, studerar de svaga resterna som fastnar på fingerspetsarna, luktar på dem. Det *är* blod. Det måste komma från Hazem, eller rättare sagt mannen som han stack ner, men hur har Samir fått det på sig? Han kan inte minnas att han varit i närkontakt med Hazem efter överfallet, och han var ju inte i närheten av offret.

– Samir?

Hans åttaåriga lillebror har rest sig upp på armbågen i ovalsängen. Det svarta håret står rakt upp, och han ser ner på Samir med en yrvaken min.

– Yassin, varför sover du inte?

– Jag kan inte sova. Varför luktar du på dina byxor?

– Det är inget. Sov nu.

– Har du skitit i byxorna?

– Du är ju skrattretande.

– Eller pissat?

– Sov nu, Yassin. Du väcker de andra.

– De kan inte heller sova. Var har du varit?

– Det berättar jag imorgon.

– Det luktar spya. Har du varit ute och druckit?

– Nej, för helvete, Yassin. Vad jobbig du är. Lägg dig ner och blunda.

- Pappa var rasande. Slog han dig?
- Naturligtvis inte.
- Det hade jag gjort.

Yassin lägger sig äntligen ner i sängen, men inte för att följa sin storebrors uppmaning om att sova. De mörka ögonen följer varje rörelse Samir gör när han samlar upp sina kläder från golvet.

- Vad ska du göra nu?
- God natt, Yassin.

Samir stänger dörren efter sig, smyger ut i badrummet och försäkrar sig om att han låst bakom sig. Vad skönt det måste vara att ha ett eget rum. Ett *privatliv*. I en lägenhet kan alla följa med i allt, ja ibland kan man till och med höra vad som pågår hos grannarna eller i lägenheterna ovanför eller under. Om de gör barn, grälar eller ser på TV, om de gör stort eller smått när de är på toaletten. Hans systrar, Miriam 11 år och Fatima 13, är minst lika nyfikna som deras bortskämda lillebror, så det enda ställe han kan vara lite för sig själv, är i badrummet. Här kan han i alla fall låsa dörren.

Han tar fram sprayflaskan med fläckborttagare från skåpet under handfatet och ger blodfläcken och de intorkade spyfläckarna en rejäl dos, innan han stoppar kläderna i tvättmaskinen. Även om familjen sover, eller i alla fall försöker sova, bestämmer han sig för att starta tvättmaskinen, väl vetande att det är ett arbete hans mamma brukar ta hand om. Men den här gången törs han inte överlämna det till henne. Tänk om hon skulle börja rota bland hans smutskläder eller lade tillbaka dem i tvättkorgen för att det inte var nog till att fylla maskinen ...

När tvättmaskinen tar in vatten, är Samir övertygad om att han väcker hela trappuppgången, och för varje sekund som går väntar han sig att hans pappa ska komma rusande och be honom stänga av. Men till hans stora glädje händer det inget, och snart hörs det bara ett lugnt, skvalpande ljud från Zanussen.

Han bestämmer sig för att ta ett långt, varmt bad i ett försök att skölja av sig nattens händelser, men badet får närmast den motsatta effekten. Istället för att försvinna vänder bilderna tillbaka med en bländande skärpa, som får hans mage att dra ihop sig. Om och om igen ser han Hazem sticka kniven i dörrvakten, ser blodfläcken som sprider sig och den stora kroppen som faller framåt, ser sparkarna och den livlösa gestalten i blodpölen. Hör skriken och ropen. Även om han vet att det är något som hänt för bara några få timmar sedan, kan han inte få det att stämma med verkligheten. Jo, med de andras, men inte med hans.

Uppenbarligen hade de lyckats komma ut ur stan utan att någon hann notera numret på flyktbilen. Annars skulle de väl ha blivit jagade av polisen eller stött på en vägspärr längs vägen, men allt gick förbluffande smidigt. Även när de tog en taxi hem från järnvägsstationen. Det var som om de bara varit på en liten, oskyldig utflykt.

Samir tar god tid till att torka av sig och borsta tänderna. Han behöver verkligen sova, men är samtidigt nervös för att överlämna sig till sömnen. Nervös för tankarna som han vet kommer. Om mannen är död så är de ju mördare. Det kan, om Samir minns rätt från samhällskunskapen, ge livstidsstraff, men det vanligaste är visst upp till 16 år. *16 år?* Det är lika länge som han har levt!

Även om man inte är den som hållit i kniven, utan bara varit med vid överfallet – delaktighet kallades det visst – kan man få flera år. *Delaktighet?* Han var ju inte med på det, utan höll sig helt passiv. Som han gjort under hela kvällen. Men när man inte säger ifrån, är man väl med? Han hade ju själv satt sig i bilen, även om han visste att den var stulen. Det var ingen som hade tvingat honom. Så nu sitter han där, och problemet är att han sett alltihop. Sett vem som höll i kniven, sett vem som slog och sparkade, sett vem som stal bilen. Det går plötsligt upp för honom vad den kunskapen innebär. Och

varför det är så viktigt att de håller ihop.

Kanske skulle han låta bli att gå till sängs och bara lägga sig ner på golvet och falla i sömn till tvättmaskinens lugnande rytm. Nej, det skulle se konstigt ut. Han har nog att förklara redan. Eller snarare bortförklara. Han får se till att komma i säng och hålla tummarna för att Yassin somnat.

När han tassar fram över golvet till sitt rum, med den våta handduken om kroppen, går sovrumsdörren upp, och hans mammas trötta ögon tittar ut mot honom genom en smal springa.

– Varför tvättar du vid den här tiden, Samir? viskar hon. Du väcker ju grannarna.

Han rycker på axlarna och lägger handen på handtaget till sitt rum.

– Så att du slipper göra det, svarar han och hör själv hur dumt det låter. Det är första gången någonsin som han sätter igång en tvätt, och så gör han det klockan fem på morgonen. Asmaa ser också frågande på honom, men hon verkar inte vilja avkräva honom någon bättre förklaring.

– Skönt att du är hemma i alla fall, säger hon och stänger dörren försiktigt efter sig.

5

Shatila 1982

En grupp israeliska soldater har sökt sig in i skuggan från ett av de sönderskjutna husen, där de pratar engagerat och suger på sina amerikanska cigaretter. Armarna vilar tungt på kpistarna, och deras avslappnade attityd förstärks ytterligare av lätt åtskilda ben och sänkta axlar. Med jämna mellanrum hörs ett uppsluppet skratt, som om soldaterna växelvis berättar roliga historier för varandra. I varje fall låter de sig inte distraheras av de stressade Röda Kors-ambulanserna, som kör i pendeltrafik mellan staden och sjukhuset, eller av den gamla kvinna, som kryper runt på alla fyra precis framför dem och gräver i bråten med sina blodiga händer. Högarna av lik, som ligger ute i den brännande septembersolen bara fem-sex meter från där de står, tycks heller inte bekymra dem, trots att den sötaktiga stanken av förruttnelse är kvävande och genomträngande. De unga soldaterna har uppenbarligen redan lärt sig hur döden luktar och ser ut, även i sin allra värsta form.

Libanons kristna falangister har gått grundligt till väga i sitt mer än 40 timmar långa blodbad. Det finns döda i hundratal, några gissar på tusental. I stora högar ligger offren staplade ovanpå varandra. Lager efter lager. Kvinnor och män i alla åldrar och barn i alla storlekar, många klädda i pyjamas eftersom de avrättats i sina sängar mitt i natten.

Falangisterna har inte bara använt modern, effektiv militärutrustning som stridsvagnar, kpistar och handgranater, utan